Oświadczenie złożone
przez senatora Wojciecha Koniecznego
na 50. posiedzeniu Senatu
w dniu 21 stycznia 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister zdrowia Jolanty Sobierańskiej-Grendy

Pani Minister!

W obliczu narastającej w ostatnich latach liczby samobójstw Ministerstwo Zdrowia 6 lat temu podjęło decyzję o powołaniu do życia Biura do spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym. To biuro wykonywało swoją pracę wyśmienicie, na bardzo wysokim poziomie, skupiło specjalistów z całego kraju, ekspertów, zawsze z poparciem innych ministerstw, to były działania międzyresortowe. Niestety, wskutek jakichś skandalicznych zaniedbań biuro to nie otrzymuje finansowania z Narodowego Programu Zdrowia od początku 2026 r.

Dlatego kieruję do pani podstawowe pytanie: z jakiego powodu biuro nie otrzymuje finansowania? Kto zaniedbał procedury, w związku z czym nie ma aneksowania umowy na 2026 r.? Czy jest to kwestia leżąca po stronie Ministerstwa Zdrowia? Kto w Ministerstwie Zdrowia podjął decyzję o tym, żeby nie kontynuować tego projektu, ewentualnie kto zaniedbał swoje obowiązki w instytucji pośredniczącej, czyli w Instytucie Psychiatrii i Neurologii, który prawdopodobnie w wadliwy sposób złożył wniosek? Proszę o odpowiedź.

A żeby tę odpowiedź ułatwić, chciałbym zadać kilka dodatkowych pytań, jednocześnie przypominając, że jeszcze w grudniu pani minister Katarzyna Kęcka na konferencji w PAP stwierdziła, że tylko koordynacja pewnych działań przynosi pewne efekty oraz że przedłużenie na 2026 r. tego projektu, czyli działalności Biura do spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym, jest niezwykle ważnym problemem i zadaniem.

Oto dodatkowe pytania.

1. Kiedy dokładnie dyrektor Instytutu Psychiatrii i Neurologii złożył do Ministerstwa Zdrowia formularze i dokumenty wymagane do aneksowania umów dotyczących realizacji kontynuacji wszystkich 10 zadań Narodowego Programu Zdrowia po 31 grudnia 2025 r.? Proszę o wskazanie dat, numerów pism oraz zakresu przedmiotowego każdego złożonego dokumentu.

2. Czy złożone przez dyrektora instytutu formularze aneksowe obejmowały kontynuację merytoryczną wszystkich 10 zadań realizowanych w latach 2021–2025, czy też przewidywały ich modyfikację, ograniczenie, wygaszenie lub zastąpienie innymi działaniami, a jeśli tak, to w jakim zakresie i na jakiej podstawie?

3. Jakie stanowisko zajęło Ministerstwo Zdrowia wobec przedłożonych przez dyrektora instytutu dokumentów? Które elementy nie uzyskały akceptacji, z jakich powodów i czy stanowisko to zostało przekazane instytutowi w formie pisemnej?

4. Jakie działania podjął dyrektor instytutu po nieuzyskaniu akceptacji Ministerstwa Zdrowia dla aneksów do umów?

5. Dlaczego w miejsce transparentnej procedury aneksowania umów na kontynuację 10 zadań NPZ pojawiły się niejawne i niespójne wnioski programowe na rok 2026 składane bez publicznej informacji, bez konsultacji z ekspertami realizującymi zadanie i bez istotnego odniesienia się do ciągłości programu?

6. Czy dyrektor instytutu poinformował Ministerstwo Zdrowia o zmianie trybu działania, polegającym na odejściu od aneksowania umów na rzecz nowych, odrębnych wniosków programowych na 2026 r.? Jeśli tak, to kiedy i w jakiej formie?

7. Na jakiej podstawie dyrektor instytutu zdecydował o zmianie narracji z kontynuacji na faktyczne projektowanie nowych działań, mimo publicznych deklaracji Ministerstwa Zdrowia o zachowaniu ciągłości wszystkich 10 zadań? Tutaj dodatkowe pytanie: dlaczego eksperci realizujący zadania NPZ nie zostali poinformowani o założeniach planowanych na 2026 r.?

8. Czy dyrektor instytutu prowadził jakąkolwiek formalną komunikację z zespołami eksperckimi w sprawie kontynuacji ich pracy po 2025 r.? Jeśli tak, proszę o wskazanie dat, formy i zakresu tej komunikacji.

9. Kto z ramienia Instytutu Psychiatrii i Neurologii ponosi odpowiedzialność za bieżącą koordynację Biura do spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym w okresie przejściowym między 2025 a 2026 r. Czy Ministerstwo Zdrowia zostało o tym formalnie poinformowane?

10. Czy dyrektor instytutu zapewnił ciągłość współpracy międzyresortowej MSWiA, MEN, Ministerstwa Sprawiedliwości w obszarze zapobiegania zachowaniom samobójczym? Jeśli tak, to na jakiej podstawie, skoro nie ma zatwierdzonych założeń programowych na 2026 r.?

11. Czy Ministerstwo Zdrowia posiada obecnie pełną wiedzę o rzeczywistym stanie przygotowań Instytutu Psychiatrii i Neurologii do realizacji zadań NPZ w 2026 r., w tym o braku transparentnych założeń, harmonogramów i zakresów odpowiedzialności?

12. Czy dyrektor instytutu podjął jakiekolwiek działania mające na celu instytucjonalne zabezpieczenie ciągłości pracy tych samych zespołów eksperckich, wobec których pani minister Katarzyna Kęcka wyraziła publiczne uznanie i poparcie? Jeśli nie, to dlaczego?

13. Wskazuje się, że realna i skuteczna współpraca międzyresortowa, w szczególności między MSWiA, Ministerstwem Sprawiedliwości oraz MEN, w obszarze zapobiegania zachowaniom samobójczym została faktycznie wypracowana dopiero w 2024 r., głównie dzięki determinacji, zaangażowaniu i pracy merytorycznej ekspertów realizujących zadania NPZ. Kto ten proces nadzoruje np. w obszarze szkoleń? Jakie konkretne decyzje organizacyjne lub inne zostały podjęte po stronie Instytutu Psychiatrii i Neurologii?

Proszę o odpowiedzi w jak najkrótszym terminie, jest to bardzo pilne. Brak funkcjonowania Biura do spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym uważam za wielki skandal i wielkie niedopatrzenie, które powstało na styku Ministerstwo Zdrowia – Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Wojciech Konieczny